

v rozepři společně a není přípustno, by byl vydán rozsudek pro uznání jen na základě uznání některého z nich, nýbrž může se tak státi jen, když žalobní nárok uznali všichni skutečně činní a k jednání se dostavivší nerozluční společníci, zejména i vedlejší intervenient, vybavený právy takového společníka. Pokud jde o opravné prostředky, může i těch použití vedlejší intervenient, mající postavení nerozlučného společníka, zcela samostatně, to i tehdy, když se hlavní strana opravných prostředků vzdala. Jestliže tedy Leopold K., proti jehož přistoupení k žalované jako vedlejšího intervenienta nebylo při roku dne 23. října 1928 námitek a s nímž jako s vedlejším intervenientem obě strany projednávaly, při tomto roku žalobní nárok neuznal, ba výslovně svým zástupcem prohlásil, že nesouhlasí s uznáním žalobního nároku žalovanou společností, nemohl býti vydán rozsudek pro zmeškání. Vadila však tomu ještě další překážka, nedostatek návrhu žalobců, který podle § 395 c. ř. s. jest nutným předpokladem vydání rozsudku pro uznání (viz Ott: Soustavný úvod ve studium nov. ř. soud. II. str. 227, Hora II. str. 395). Původní žalobní návrh nestačil. Odvolací soud posoudil věc správně po právní stránce.

Čís. 8991.

Lhostejno, zda se zcizení ve smyslu § 366, druhá věta, obč. zák. stalo úplatně či bezplatně. Spadá sem zejména i případ, kde zcizitel se stal později vlastníkem dědictvím. Ustanovení § 366, druhá věta, obč. zák. jest obdobně použiti i tehdy, byl-li zcizitelem universální dědic a vindikuje-li pozůstalost.

(Rozh. ze dne 24. května 1929, Rv II 635/28.)

Pozůstalost po Amalii C-ové domáhala se na žalované vydání náramku a nábytku z důvodu, že Hanuš C. daroval žalované věci ty omylem. Procesní soud prvního stádu žalobu zamítl. Odvolací soud napadený rozsudek potvrdil, mimo jiné z těchto důvodů: Po stránce právní vytyká odvolatel rozsudku, že přehlédl tvrzení žaloby, že žalovaná nabyla obojí věci od nevlastníka. Jest si předně uvědomiti, že obě žaloby jsou pravými vlastnickými žalobami (§§ 366—379 obč. zák.) a že tudíž žalující pozůstalost musí podle § 369 obč. zák. dokázati, že obě věci byly v době smrti zůstavitelky (§ 547 obč. zák.) vlastnictvím pozůstalosti a že je žalovaná má ve své moci. Tento důkaz se žalující straně zdařil, poněvadž obě okolnosti jsou vlastně nesporny. Žalovaná strana namítá však, že věci jí byly darovány, což se jí rovněž podařilo dokázati. Avšak dárce Hanuš C. nebyl vlastníkem věcí těch, poněvadž se k dědictví nepřihlásil (§§ 797, 547 obč. zák.), nýbrž převzal určité věci jen jure crediti, mezi nimiž ony dvě věci nebyly, a poněvadž nebyl ani opatrovníkem ani správcem pozůstalosti (§ 811 obč. zák. — § 145 nesp. říz.). Nemohlo tedy darovacími smlouvami přejíti vlastnictví na žalovanou pro nedostatek podmínek § 367 obč. zák., jenž

uznává jen ve výčetmo uvedených případech nabytí vlastnického práva od nevlastníka. A nelze použití obdobně ani § 824 poslední věta obč. zák., jenž uznává nabytí vlastnictví i od domnělého dědice, poněvadž je to ustanovení výjimečné, jež na nabyvatele věcí jure crediti (§ 174 nesp. říz.) jakožto singulárního nástupce nelze vůbec rozšířiti. Přes to však má odvolací soud za to, že žalovaná nabyla vlastnictví vydržením. K vydržení lze právě tak jako k promlčení přihlížeti jen, když ho strana uplatňuje (§ 1501 obč. zák.). Tím však není řečeno, že žalovaná strana musí výslovně použítí slova »vydržení«, stačí, uvede-li veškeré okolnosti, opodstatňující zákonné podmínky vydržení. Neboť právní podřadění přínáleží soudu, strana jest povinna udati jen skutkové okolnosti (§§ 76, 78, 226, 243, 176—178 c. ř. s.). Žalovaná strana uvedla veškeré skutkové náležitosti vydržení (§ 1460 obč. zák.), namítuvši, že jí obojí věci byly darovány a odevzdány, že se tak stalo v roce 1915, že je držela jako své vlastní a že se jich nezmocnila ani lstí ani nepravým předstíráním. A veškeré tyto náležitosti i prokázala. Avšak i z jiného důvodu nelze žalované nároky uznati. Podle § 366 druhé věty obč. zák. nepřísluší vindikační nárok tomu, kdo zcizil věc v době, kdy vlastníkem věci nebyl, a později se vlastníkem stal. Při tom je lhostejno, zda stalo se zcizení úplatně či bezplatně, poněvadž slovo »zcizení« zahrnuje každý převod vlastnictví. Sem spadá zejména případ, kde zcizitel se později následkem dědictví stal vlastníkem. V souzeném případě se má věc ovšem poněkud jinak, poněvadž zcizitelem byl Hanuš C., kdežto vindikuje pozůstalost po Amalii C-ové. Avšak přes to lze obdobně onoho ustanovení i tu použítí, uváží-li se, že vyloučení žaloby vlastnické ve smyslu § 366 druhá věta obč. zák. spočívá v důvodech slušnosti, nedovolujících chrániti žalobce, jenž nečestným způsobem vlastní své jednání popírá. Hanuš C. jest nesporně jediným zákonným dědicem zesnulé Amalie C-ové, jež nezanechala poslední pořízení. Nyní se přihlásil jako jediný dědic ze zákona s dobrodiním inventáře k pozůstalosti ohledně jmění nově se vyskytnuvšího a přihláška byla soudem přijata, z čehož patrně, že mu veškerá pozůstalost musí býti odevzdána (§§ 731, 728, 819 obč. zák.), že se stane výhradním vlastníkem (§ 424 obč. zák.) a již dnes je ustanoven správcem pozůstalosti (§ 145 nesp. pat.). Hanuš C. byl však v době nápadu (§§ 536, 546 obč. zák.) jediným dědicem ze zákona a, ač měl proti pozůstalosti táž práva, jako nyní, neuplatnil je a vědomě zamlčel náramek a nábytek, jež byl v neobmezeném vlastnictví a držení pozůstalosti a jest vlastně osoba náramek a nábytek zcizivší a osoba věci ty nyní vindikující táž. Učinil-li Hanuš C. po 13 letech nárok na projednání pozůstalosti ohledně tohoto domněle nově se vyskytnuvšího jmění (§ 179 nesp. říz.), jest zjevnou snaha vyvolati přesvědčení o různosti osoby zcizující a osoby vindikující a zřejmý pokus obejítí předpis § 366 druhá věta obč. zák. Příčí se to zjevně shora zmíněné zásadě slušnosti, když Hanuš C. v roce 1915 dobrovolně náramek žalované daroval a nábytek jí přímo vnutil, a nyní se věci těch chce domoci proto, že by mu přišly nyní vhod. Nelze přehlédnouti, že, kdyby Hanuš C. byl po smrti matčiny podle zákona jednal a náramek a nábytek do inventáře podle

zákonu přihlásil, byl by se stal jako zákonný dědic hned tehdy vlastníkem oněch věcí a, kdyby je byl daroval jako vlastník, nebyl by je mohl z důvodů nyní uplatňovaných žádati zpět. Nemůže proto žádati, by za to, že jednal tehdy protizákonně, byl nyní odměněn tím, že se mu vindikační nárok uzná a k zpětnému nabytí věcí se mu dopomůže. Mravní povinnost žalované k vrácení věcí nemůže při tom padati na váhu, ježto ji nelze opřít o zákon a, jakž shora řečeno, žalovaná jednala bezelstně.

N e j v y š š í s o u d nevyhověl dovolání.

D ů v o d y:

S odvolacím soudem jest souhlasiti, pokud dospěl k názoru, že žalovaná nabyla vlastnictví věcí, o něž jde, vydržením a že zažalované nároky nejsou odůvodněné ani s hlediska druhé věty § 366 obč. zák. Po té stránce jest vycházeti ovšem ze zjištění napadeného rozsudku. Za těchto předpokladů jest úplně souhlasiti s případnými důvody, jimiž odvolací soud řešil otázku vydržení vlastnictví a otázku použití druhé věty § 366 obč. zák. na tento případ. Náзор, vyslovený v této otázce, odpovídá nejen zákonu, nýbrž kryje se i názorem vědy (Stubenrauch I. str. 458 a Randa, Právo vlastnické str. 231).

Čís. 8992.

Kde lze žalovati o plnění není zpravidla místa pro žalobu určovací, leč že by se určovací žalobou zjednával právní základ pro právní vztahy stran a určovací žaloba by takto sledovala samostatný rozumný účel.

Zavázal-li se spolek doporučovati svým členům pro pojištění výhradně určitou pojišťovací společnost, jež převzala závazek pojistiti přihlásivší se členy spolku za podmínek a za premie uvedené ve smlouvě, nešlo o předběžnou smlouvu ve prospěch třetích osob (členů spolku), nýbrž o smlouvu svého druhu, smlouvu rámcovou. Spolek jest oprávněn domáhati se proti pojišťovací společnosti, by platnost smlouvy a vázanost pojišťovací společnosti byly zjištěny soudním rozhodnutím.

Sproštění závazku pro hospodářskou nemožnost (nedostižnost) plnění předpokládá, že se plnění stalo pro zavázaného hospodářsky nemožným n á h o d o u, any nastaly neočekávané a nepředvídané poměry tou měrou, že by splnění smlouvy ukládalo povinnému takovou oběť, kterou nelze na něm rozumně požadovati.

(Rozh. ze dne 25. května 1929, Rv I 1079/28.)

Žalující spolek jezdců na motorech domáhal se proti žalované pojišťovně zjištění, že smlouva, již uzavřel žalující spolek se žalovanou o pojištění svých členů, jest pravoplatná a že žalovaná pojišťovna jest povinna, by tuto smlouvu dodržela. O b a n i ž š í s o u d y žalobu zamítly.

N e j v y š š í s o u d uznal podle žaloby.